

УДК 65.014.1

Використання інформаційних технологій підприємствами за допомогою організаційно-економічного механізму

Сазонова С.В.

старший викладач кафедри менеджменту
Державного університету телекомунікацій

Стаття присвячена актуальним питанням управління діяльністю підприємств в сучасних умовах розвитку інформаційних технологій за допомогою організаційно-економічного механізму. Визначено особливості інформаційного забезпечення та основні цілі та завдання підприємства по впровадженню інформаційних технологій. Надано авторське тлумачення поняття організаційно-економічний механізм та досліджено скалкові організаційно-економічного механізму управління підприємством.

Ключові слова: підприємства, організаційно-економічний механізм, інформаційні технології.

Сазонова С.В. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРЕДПРИЯТИЯМИ С ПОМОЩЬЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА

Статья посвящена актуальным вопросам управления деятельностью предприятий в современных условиях развития информационных технологий с помощью организационно-экономического механизма. Определены особенности информационного обеспечения и основные цели и задачи предприятия по внедрению информационных технологий. Предоставлено авторское толкование понятия организационно-экономический механизм и исследованы осколки организационно-экономического механизма управления предприятием.

Ключевые слова: предприятия, организационно-экономический механизм, информационные технологии.

Sazonova S.V. USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES COMPANIES USING ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM

The article is devoted to topical issues of management of the enterprises in modern conditions of development of information technologies through organizational and economic mechanism. The features of information provision and the main goals and objectives of the company for the introduction of information technology. Courtesy of the author's interpretation of the organizational and economic mechanism and investigated thorn organizational and economic mechanism of management.

Keywords: businesses, organizational and economic mechanism, information technology.

Постановка проблеми. Динамічні зміни внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, активний розвиток інформаційних технологій вимагають постійного розвитку та вдосконалення системи управління підприємством, розробки нових прогресивних методів і механізмів, які будуть здатні зменшити вплив негативних факторів на загальні показники діяльності підприємства. В таких умовах виставляються нові вимоги до формування механізму управління підприємством, ефективність функціонування якого повинна забезпечуватися як під впливом удосконалення організації виробництва, праці та управління, так і спроможністю його пристосування до сучасних умов господарювання. В умовах трансформації економіки діяльність окремих підприємств безпосередньо залежить від ступеня їх інформованості і здатності ефективно використовувати наявну інформацію.

Прийняття ефективних управлінських рішень в діяльності підприємств вимагає обробки великих масивів інформації, що неможливе без залучення спеціальних технічних засобів. Забезпечити необхідний збір, аналіз, обробку і агрегацію поступаючих на підприємство інформаційних потоків, що дозволяють приймати ефективні управлінські рішення, є основною метою інформаційно-керуючої системи підприємства. Сучасні інформаційні технології, дозволяють створювати, зберігати, переробляти і забезпечувати ефективні способи подання інформації споживачеві, стали важливим і засобом підвищення ефективності управління всіма сферами діяльності підприємства. Застосування новітніх засобів зв'язку, передачі інформації, баз даних, системних і прикладних програм, інформаційно-аналітичних послуг обумовлює динамічний розвиток ринку інформаційного забезпечення, що взаємопов'язує господарю-

ючих суб'єктів, промисловість, науку, освіту та адміністративні структури в єдиний інформаційний простір, формуючи його інформаційний потенціал.

Однією з найбільш дієвих форм розвитку інформаційного потенціалу підприємства є створення ефективного, дієвого механізму управління формуванням та використанням інформаційного потенціалу підприємства. Проте недостатньо ефективна політика в сфері інформаційного забезпечення та відсутність механізму організаційно-економічного забезпечення управління інформаційним потенціалом суттєво погіршують якість його складових елементів.

Науково обґрунтоване управління інформаційним потенціалом виступає передумовою розвитку економіки країни не тільки ефективності діяльності окремого підприємства, але й економічно-соціо-екологічної системи. Однак питання теорії та методології дослідження проблем забезпечення інтегрованого управління інформаційним потенціалом підприємства залишаються недостатньо вивченими та фрагментарними. Уваги потребує розробка та реалізація дієвого організаційно-економічного механізму управління інформаційним потенціалом.

Аналіз останніх досліджень. Питання використання інформаційного потенціалу та формування організаційно-економічного механізму управління підприємства вивчалися багатьма вітчизняними і закордонними авторами, серед яких як Амоша О.І., Гребешков О.М., Коробкова Ю.Ю., Корольов О.Л., Мельник Л.Г., Садеков А.А., Цітович І.Н., Цуриков В.В., Чучіна І.М. тощо.

Оцінюючи внесок багатьох вчених у розробку досліджуваних питань інформаційного забезпечення управління підприємствами за допомогою організаційно-економічного механізму багато аспектів залишаються маловивченими і дискусійними та фрагментарними.

Формування цілей статті. Метою дослідження є формування принципів та методів використання інформаційних технологій підприємствами за допомогою організаційно-економічного механізму.

Виклад основного матеріалу. Для ефективно організації діяльності підприємства дуже важливим є правильно сформовані принципи, методи та складові організації діяльності підприємства, саме тому на перший план виходить організаційно-економічний механізм управління підприємством. Існує багато визначень дефініції «організаційно-

економічний механізм», кожне з яких робить акцент на різних складових тлумачення цього поняття. На наш погляд, найбільш вдалим є визначення, яке ми позиціонуємо як авторське «організаційно-економічний механізм управління підприємствами» можна сформулювати як взаємопов'язану сукупність економічних відносин, принципів, методів і форм організації діяльності підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності. На наш погляд, саме це визначення дефініції дозволяє об'єднати в ньому як організаційну складову – систему принципів, методів і форм організації, так й економічну – підвищення конкурентоспроможності, що дозволить збільшити економічну ефективність діяльності підприємства.

Для забезпечення конкурентоспроможності підприємства і закріплення на ринку, виникає необхідність постійно працювати в напрямку забезпечення ефективного управління підприємством, яке повинно базуватися на поєднанні складових зовнішньої і внутрішньої ефективності управління. Зовнішня ефективність управління характеризується ступенем досягнення цілей та ступенем виконання планів діяльності підприємства. Внутрішня ефективність може бути охарактеризована за допомогою показників економічної, фінансової, ресурсної ефективності, а також показників, що характеризують соціальний, науково-технічний та екологічний ефект управління підприємством [5].

Отже, ефективність управління – це здатність організації забезпечувати прибутковість і тривалість успішної діяльності та розвитку підприємства на основі обрання й реалізації оптимальних стратегій, що мають забезпечити не лише певний ефект, результат, але й адаптивність і гнучкість системи управління, конкурентоспроможність діяльності підприємства в цілому [5].

Організаційно-економічний механізм ефективного управління підприємства визначається не лише факторами зовнішнього середовища підприємства, в першу чергу ефективність залежить від дій персоналу в процесі діяльності організації, в процесі реалізації розроблених планів і програм розвитку підприємства, в процесі досягнення певних цілей. Тобто, ефективність управління залежить від адекватності обраних стратегій цілям підприємства, оптимальності процесів реалізації стратегій, мотивації персоналу на досягнення цілей, кваліфікації персоналу, технології та стилю управління.

Різке ускладнення системи виробництва і збуту, впровадження інформаційних технологій та підвищення рівня використання сучасних комунікаційних систем вимагають вирішення проблеми переходу до нових технологій управління, без яких неможливо забезпечити реалізацію інноваційних процесів, підвищення конкурентоспроможності [1]. Останні десятиліття ознаменувалися науково-технічною революцією в галузі інформаційних технологій. Здатність мобілізувати і максимально використати досягнення інформаційних технологій набула вирішального значення. Для досягнення успіху в новому інформаційному середовищі підприємству потрібні нові можливості, які будуть використовуватися для більш ефективної роботи на ринку. Інформаційні технології дають можливість підприємствам: значно збільшити швидкість обробки інформації; створювати різні види та форми баз даних; оперативно приймати управлінські рішення; застосовувати сучасні методи управління; поліпшити організацію управління персоналом підприємства; підвищити продуктивність праці співробітників, ефективність роботи керівництва [2].

Для того, щоб зрозуміти роль і значення інформаційних технологій в управлінні підприємством, необхідно дати визначення інформаційних технологій. Інформаційна технологія – це сукупність методів, виробничих і програмно-технічних засобів, об'єднаних в технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, зберігання, обробку, вивід і поширення інформації для зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів, підвищення надійності та оперативності [3].

В останні десятиліття в сучасній системі менеджменту по-справжньому осмислено значення використання інформаційних технологічних сторін управління – як головної зв'язкової ланки між цілями, принципами керівництва і економічним механізмом. Без технологічного забезпечення, котре внаслідок впровадження комп'ютеризації повинно бути радикально змінено, не можуть суттєво впроваджуватись в життя ефективні рішення. Звідси рішуче відкидається погляд на процедури, регламенти, документи як на «дрібницю», що не заслуговує уваги науки і технології [1].

На базі розвитку інформаційних технологій та швидкості прийняття управлінських рішень, використання традиційних технічних засобів поєднанні з найновішими комп'ютерними

комплексами все ширше розгортається робота по автоматизації управлінської діяльності. У діяльності українських підприємств спостерігається суттєвий розрив між рівнем автоматизації виробництва і рівнем управлінської діяльності. У результаті темпи росту продуктивності праці в системі менеджменту відстають від темпів росту продуктивності праці в сфері виробництва. У зв'язку з цим особливу актуальність отримує проблема прискореного розвитку нових засобів автоматизації менеджменту, а також відповідної сучасної технології обробки даних. Інформаційні технології – унікальний інноваційний засіб управління інформацією, що допомагає керівникам, інженерам, технологам, фінансистам, юристам та іншим фахівцям управляти усіма даними про роботи, що проводяться, і процеси упродовж усього життєвого циклу діяльності підприємства. Визначальними мотивами впровадження інформаційних технологій на підприємствах може бути бажання оптимізувати облік і контроль, зменшити витрати, оптимізувати управління при територіальному розподілі компанії, забезпечити прозорість для інвесторів, збільшити частку ринку. У той же час зростання автоматизації управління на підприємствах значною мірою стримується такими чинниками, як складність розрахунку реальної вигоди від впровадження, відсутність упевненості в досягненні необхідних результатів, оскільки оцінка результату від впровадження інформаційних технологій набагато складніша, ніж просте зіставлення бажань, витрат і можливостей компанії. Це пов'язано з опосередкованим впливом інформаційних технологій на результати діяльності підприємства, тобто на прибутковість, рентабельність, рівень витрат та ін. [4]. Ці об'єктивні фактори значною мірою ускладнюють ухвалення рішення як про впровадження інформаційних технологій управління в цілому, так і про те, який варіант ІТ-рішення обрати.

На підприємствах існують різні системи прийняття та полегшення управлінських рішень, які активно сприяють комунікативному процесу, а саме :

1) Управлінська інформаційна система – це комп'ютерна інформаційна система, що постачає повсякденну інформацію менеджерам середнього і нижчого рівнів. Вона збирає дані, систематизує їх у формі, зручній для роботи менеджерів відповідних функціональних відділів і забезпечує їх нею. Система орієнтована на поточні, операційні напрямки

діяльності і особливо важлива в плануванні, прийнятті рішень, контролюванні.

2) Система підтримки рішень (СПР) – комп'ютерна інформаційна система, яка підтримує процес прийняття управлінських рішень в ситуаціях, які не досить добре структуровані. Такі системи загалом не вказують, які рішення є оптимальними. Проте вони роблять спробу спрямувати процес прийняття рішень у правильне русло з допомогою спеціальних прийомів, які допомагають

менеджерам більш детально аналізувати ситуацію.

Висновок. Таким чином, використання інформаційних технологій на підприємстві при впровадженні організаційно-економічного механізму управління підприємством є дуже актуальним питанням, котре може допомогти підприємству не тільки в повній мірі використовувати організаційні складові підприємства, а й збільшити економічний ефект від його діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Жигалов В. Т., Шимановська Л. М. Основи менеджменту і управлінської діяльності. – К.: Вища шк., 1994. – 223 с.
2. Ващекин Н. О. О системе маркетинговой информации / Н. О. Ващекин // Маркетинг. – 2006. – № 1. – С. 27–34.
3. Яновский А. М. Информационное обеспечение развития предприятия в условиях рыночной экономики / А. М. Яновский // НТИ. Сер. 1. – 1997. – № 3. – С. 16–18.
4. Самуйлов К. Е. Основы формальных методов описания бизнес-процессов: учеб. пособ. / К. Е. Самуйлов, А. В. Чукарин, С. Ю. Быков. – М. : РУДН, 2011. – 123 с.
5. Малицький А. А. Організаційно-економічний механізм управління підприємством: сутність та структура [Електронний ресурс] / А. А. Малицький // Рубрика: Соціум. Наука. Культура. Економіка. – Режим доступу: <http://intkonf.org>.